

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS

МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«МУЗИКА В ДІАЛОЗІ З СУЧАСНІСТЮ:
ОСВІТНІ, МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ,
КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ СТУДІЇ»**

MATERIALS OF THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE

**«MUSIC IN DIALOGUE WITH THE MODERNITY:
STUDIOS OF EDUCATIONAL, ART HISTORY,
CULTUROLOGICAL»**

Київ / Kyiv – 2022

УДК 78:[7+37](477)"20"(06)
М341

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії» / Materials of the International scientific-practical conference «Music in dialogue with the modernity: studios of educational, art history, culturological». Київ: КНУКіМ, 2022. – 310 с.

Додаток до листа Інституту модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України від 06.09.2021 № 22.1/10-2018

ISBN 978-966-602-351-6

М341 У збірнику представлено тези доповідей докторів та кандидатів наук, здобувачів наукових ступенів, фахівців-практиків за профілем, викладачів, аспірантів, магістрантів, студентів, які є результатом сучасних теоретичних досліджень та практичних пошуків у мистецьких, педагогічних, культурологічних аспектах музичної культури, що можуть бути цікавими для дослідників, теоретиків і практиків у галузі культури і мистецтва.

Робочі мови конференції: українська, англійська.

Рекомендовано до друку Радою факультету музичного мистецтва
Київського національного університету культури і мистецтв –
Протокол № 13 від 26 травня 2022 р.

Web site: <http://fmm.knukim.edu.ua/konferentsiya.html>

ISBN 978-966-602-351-6

Відповідальність за достовірність представлених матеріалів, точність викладач-них фактів та цитувань несуть автори.

ЗМІСТ

<i>Гуменюк Тетяна Костянтинівна</i>	Вступне слово	11
СЕКЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ SECTION: THEORY AND HISTORY OF MUSIC CULTURE		12
<i>Алієва Егяна</i>	Мультикультурне світобачення творчих інтелектуалів в період пандемії COVID-19: Балет Азербайджанського композитора Джейхуна Аллахвердієва «Тадж Махал»	12
<i>Білоконь Олена Олексіївна</i>	Українська народна пісня як соціокультурний феномен	16
<i>Ібрагімова Айтен Октай кизи</i>	Творчий портрет видатного азербайджанського композитора Аріфа Мелікова	19
<i>Кдирова Інеш Осербаївна</i>	Ментально-релігійна складова у народній художній творчості та фольклорі представників національних меншин Києва	25
<i>Мамедова (Сарабська) Рена Азер кизи</i>	Питання музичної тюркології в світлі порівняльних досліджень	31
<i>Овчаренко Святослав Вадимович</i>	Феномен Антона Штепи в контексті дослідження Чернігово-Сіверського культурного ландшафту (80-ті роки XX – початок XXI століття)	35
<i>Перцов Микита Олегович Перцова Наталія Олександрівна</i>	Творча діяльність Мирослава Скорика в контексті музичної культури України	41
<i>Попова Алла Борисівна</i>	Сучасні естрадні пісні як засіб боротьби: українські реалії	43
<i>Поріцька Ольга Анатоліївна</i>	Трансформація взаємовідносин українців та поляків (40-і рр. XX ст. – 20-і рр. XXI ст.) через призму усної історії: етнологічний дискурс	45
<i>Юхас Каталін/ Juhász Katalin</i>	Угорські солдатські пісні про ворогів-росіян: процес виникнення і варіативності, значення у наші дні	48

СЕКЦІЯ: ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ МИСТЕЦТВА
SECTION: THEORY AND HISTORY OF MUSIC ART

63

<i>Кравчук Олександр Олександрович Кречко Наталія Михайлівна</i>	Музичні рефлексії українських митців у період військового стану	63
<i>Левченко Єлизавета Сергіївна</i>	Специфіка застосування музичних засобів у творі Джона Уілямса «Double Trouble» під кутом зору образної сюжетики серії «В'язень Азкабану» (з кінофраншизи «Гаррі Поттер»)	66
<i>Міхно Інна Сергіївна Бакало Людмила Костянтинівна</i>	Вплив мистецтва на емоційний та фінансовий стан життя українців у період військового конфлікту в Україні	69
<i>Скопцова Олена Михайлівна</i>	Творча діяльність колективу «DAGADANA»	73
<i>Тормахова Вероніка Миколаївна</i>	Концертна прем'єра твору «Lacrimosa» Олександра Щетинського як мистецька рефлексія щодо війни	75

СЕКЦІЯ: МУЗИЧНА ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ
SECTION: MUSIC PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY

78

<i>Атаманчук Галина Іванівна Овчаренко Святослав Вадимович</i>	Творча співпраця студентів-бандуристів КНУКіМ з провідними майстрами бандурного мистецтва України та світу в онлайн-форматі	78
<i>Брояко Надія Богданівна Дорофєєва Вероніка Юріївна</i>	Актуальні тенденції підготовки музикантів-виконавців у вищій школі: питання кар'єрного успіху	82
<i>Гаценко Галина Степанівна</i>	Специфіка організації сучасної мистецької освіти: український вимір	86
<i>Зубай Юрій Миколайович</i>	Фортепіанні твори Ісаака Берковича та Миколи Сільванського для дітей: педагогіко-культурологічний аспект	88
<i>Маслова Юлія Василівна</i>	Принципи інституалізації української вокальної школи	91

<i>Мироненко Євгенія Миколаївна Матірка Наталія Миколаївна</i>	Практичне застосування системи дитячого музичного виховання К. Орфа у роботі з дітьми із порушеннями інтелектуального розвитку (із досвіду роботи корекційних педагогів)	94
<i>Мороз Аліна Володимирівна</i>	Особливості розвитку вокальних здібностей у дітей молодшого шкільного віку	102
<i>Пістунцова Тетяна Василівна</i>	Музично-виконавська діяльність здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання: реалізація та рецепції	104
<i>Сінельнікова Валентина Володимирівна</i>	Освітня компонента «Історія та теорія виконавської фольклорної традиції» в системі підготовки здобувачів вищої освіти ОПП «Музичний фольклор»	106

**СЕКЦІЯ: ХОРОВЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: CHORAL ART**

111

<i>Бондар Ліза Володимирівна</i>	Традиційні та нетрадиційні літургійні інтерпретації українських композиторів другої половини ХХ – початку ХХІ століття (на прикладі літургій Л. Дичко, Є. Станковича та М. Кречка)	111
<i>Бурдинюк Дар'я Андріївна</i>	Мистецьке втілення сакральної символіки у хоровій творчості Д.С. Бортнянського (на прикладі духовного концерту № 32 «Да воскреснет Бог»)	114
<i>Зозуляк Олена Олегівна Почтовик Анастасія Миколаївна</i>	Кирило Стеценко “Благослови, душе моя, Господа”. Порівняльний аналіз виконання твору академічним та народним хором	117
<i>Сіненко Оксана Олександрівна Нарожна Надія Іванівна</i>	Виконавські інтерпретації пісні «Ой у лузі червона калина»	120
<i>Регеша Наталія Леонідівна</i>	Виконавсько-інтерпретаційні версії пісні «Пливе кáча по Тисині»	123
<i>Роговець Марія Василівна</i>	Тенденції патріотично-національного спрямування в музичній творчості маестро Г. Верьовки	125

<i>Хижинська Катерина Анатоліївна</i>	Дитячі вокально-хорові колективи міста Хмельницький	126
<i>Яременко Жанна Вікторівна</i>	Історіографія заснування Охматівського сільського хору Порфирія Демущького	128

**СЕКЦІЯ: ВОКАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: VOCAL ART**

131

<i>Зражевський Юрій Миколайович Гончарук Олена Миколаївна</i>	Пісня «Повій, вітре, на Україну» як взірць української патріотичної лірики	131
<i>Манелюк Людмила Петрівна Гончарук Олена Миколаївна</i>	Романс як розвиток національно-музичної культури України	134
<i>Ряжко Олексій Миколайович</i>	Особливості класифікації високих жіночих голосів за німецькою системою fach	137
<i>Сайнога Тетяна Юріївна</i>	Особливості поетичної образності української народної пісні в обробці Михайла Крупкіна «Ой вийду я на ту гору» – крізь призму музично-композиційних засобів	141
<i>Сухарева Аліна Олександрівна</i>	Українська народна пісня як одна з концепцій національно-патріотичного виховання і пробудження національної свідомості українців: осучаснення і популяризація	147
<i>Цулун Юліана Володимирівна</i>	Вербально-текстова сюжетика української народної пісні «Ой у лузі криниченька» та її музичне втілення в однойменній обробці Левка Ревуцького	153
<i>Чорній Ісус Ігорович</i>	Записи українських народних пісень та романсів Бориса Романовича Гмирі як феномен українського та світового вокального мистецтва	156
<i>Кошельник Софія Євгенівна Шнуренко Тетяна Валентинівна</i>	Юрій Йосифович: прочитання та музична інтерпретація деяких українських народних пісень	159

<i>Мацкевич Тайсія Едуардівна Шнуренко Тетяна Валентинівна</i>	Українські народні пісні у записах вокального тріо «Золоті ключі» як посібник у виборі репертуару вокалістів	161
--	--	-----

**СЕКЦІЯ: ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО
SECTION: INSTRUMENTAL ART**

163

<i>Бондаренко Анна Олегівна</i>	Формування бандурного репертуару в умовах глобалізації культурного простору	163
<i>Гнип Марія-Олена Іванівна Андрійчук Петро Олександрович</i>	Засади перекладення музичних творів для бандури	165
<i>Гриниха Ганна Василівна Андрійчук Петро Олександрович</i>	Музична Шевченкіана і бандурництво	168
<i>Єрмолаєва Валерія Ігорівна</i>	Зародження кобзарства (за Володимиром Кушпетом)	171
<i>Кісь Оксана Володимирівна</i>	Основні риси технології створення авторської бандурної композиції (на прикладі пісні «Незламна»)	174
<i>Коваленко Аліна Андріївна</i>	До питання еволюції кобзи та бандури у контексті розвитку українського національного мистецтва	176
<i>Курочка Надія Русланівна Андрійчук Петро Олександрович</i>	Українська пісня у контексті розвитку бандурництва	179
<i>Лігус Валентин Олександрович</i>	Жанрово-стильові тенденції акордеонної творчості українських композиторів кінця XX – початку XXI століття	181
<i>Мамедова Севда</i>	Варіації Тофіга Гулієва	184
<i>Поліщук Анна Василівна Сабрі Світлана Станіславівна</i>	Специфіка фортепіанних творів Моріса Равеля	189

<i>Роюк Наталія Василівна</i>	Особливості конверсії форми та жанру музичного твору: Г. Гендель. Соната для флейти з фортепіано №5 – Г. Гендель-А. Вюрцлер. Концерт для арфи соло F-dur та Г. Гендель-А. Вюрцлер-Н. Роюк. Концерт для бандури з фортепіано F-dur	191
<i>Тимощенко Анастасія Максимівна</i>	Сучасне бандурне виконавство в українському мистецькому просторі	194
<i>Хиренко Марія Олександрівна Андрійчук Петро Олександрович</i>	Перекладення західноєвропейської музики у репертуарі бандуриста як результат трансформації бандурного виконавства	197
<i>Чернега Вікторія Владиславівна</i>	Авторська творчість сучасних бандуристів-композиторів-виконавців	200
<i>Швець Ростислав Ігорович</i>	Ф'южн джаз: виконавські практики (на прикладі концертних програм фестивалю ALFA JAZZ)	203
<i>Яницький Тарас Йосипович</i>	Комунікативний аспект у виконанні Концерту-Тrio g-moll per Liuto (Chitarra), Violino e Violoncello (F. XVI, №4) А. Вівальді в транскрипції для бандури Л. Коханської	207

**СЕКЦІЯ: ТРАДИЦІЙНА НАРОДНА МУЗИЧНА ТВОРЧІСТЬ
SECTION: TRADITIONAL FOLK MUSICAL CREATIVITY**

211

<i>Бережнюк Максим Павлович</i>	Традиційна інструментальна музика Рівненського Полісся	211
<i>Бубенищикова Анна Андріївна</i>	Церковні колядки села Синява Рокитнянського району Київської області	214
<i>Вацик Ірина Миколаївна</i>	Творчий портрет співачки Уляни Євменівни Зонюк (с. Троянівка Маневицького району Волинської області)	216
<i>Видрич Олена Андріївна</i>	Проект «Спадок» та його роль у популяризації традиційної культури українського народу	219
<i>Вітранюк Юлія Сергіївна</i>	Особливості репетиційно-вокальної роботи у вторинному фольклорному ансамблі	222
<i>Кердан Катерина Юріївна</i>	Творча діяльність фольклорного гурту «Криниця» з Дніпропетровщини	225

<i>Кукліна Інна Миколаївна</i>	Питання популяризації нематеріальної культурної спадщини: аматорське виконавство	229
<i>Мовчанюк Дар'я Олександрівна Сайпель Майя Іванівна</i>	Практика роботи з дітьми у фольклорному колективі «Перлінка» в умовах війни	233
<i>Садовенко Світлана Миколаївна</i>	Українська народна художня культура як сукупність традиційних цінностей: заумні лічилки	236
<i>Сінельников Іван Григорович</i>	Проблеми опанування традиційного співу	241
<i>Скаженик Маргарита Вікторівна Стрежак Анна-Крістіна Іванівна</i>	Колядки на основі вірша 5+5+3 в традиції села Слобода на Буковині	245
<i>Хачатрян Елеонора Аліковна</i>	Хід весільного обряду села Ключниківка Миргородського району Полтавської області	249
<i>Цапун Раїса Володимирівна</i>	Весняні пісні с. Люхча Сарненського району Рівненської області	253

**СЕКЦІЯ: МУЗИКА У СУЧАСНОМУ СВІТІ
SECTION: MUSIC IN THE MODERN WORLD**

258

<i>Бородій Дарина Сергіївна</i>	Фольк-джаз-колаборація «Art Jazz School»: з досвіду міжнародного мистецького експерименту	258
<i>Кислюк Андрій Вікторович</i>	Мікротонові структури в сучасних музичних композиціях	260
<i>Мазуренко Євгенія Андріївна Дужик Віталій Вадимович</i>	Проект «ETNOGEN» як пошук нових сценічних форм музичного фольклору	263

**СЕКЦІЯ: МИКОЛА ЛИСЕНКО – КОРИФЕЙ І НОВАТОР
(ДО 180-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)
SECTION: MYKOLA LYSENKO – CORYPHEUS AND INNOVATOR
(TO THE 180-TH ANNIVERSARY OF HIS BIRTH)**

266

<i>Андрійчук Петро Олександрович</i>	Микола Лисенко: україноцентризм мовою фактів	266
--	--	-----

<i>Бондаренко Андрій Ігорович</i>	«Епічний фрагмент» М. Лисенка і проблема плагіату	270
<i>Гуменюк Тетяна Костянтинівна</i>	Неосяжний всесвіт Миколи Лисенка: творча і громадянська місія митця	273
<i>Закрасняна Жанна Миколаївна</i>	Микола Лисенко, аріозо Галі з опери «Утоплена» в репертуарі здобувачів освіти напрямку музичного мистецтва	276
<i>Лебідь Юлія Сергіївна</i>	Вплив творчості Миколи Лисенка на українську композиторську школу	278
<i>Mishalow Victor</i>	Mykola Lysenko and the ukrainian kobza-bandura	280
<i>Остапенко Лариса Вікторівна Нарожна Надія Іванівна</i>	Микола Лисенко: композитор, громадський діяч, патріот	283
<i>Тилик Ігор Володимирович</i>	Микола Віталійович Лисенко і хор Київського університету: погляд в минуле крізь призму сьогодення	286
<i>Ткач Анна Андріївна</i>	Системний характер музично-фольклористичної діяльності Миколи Лисенка	302
<i>Шпортько Олексій Вікторович</i>	Твори Миколи Лисенка на слова Тараса Шевченка: взаємодія двох геніїв	304
<i>Юрченко Мстислав Сергійович</i>	Релігійні твори Миколи Лисенка – народження нової музики	306

Вивчення весільних обрядів та пісень Ключниківки може бути базовим для подальших досліджень (у тому числі й експедиційних) Центральної Наддніпряни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Лук'янець, Г., Коновалова, С. проєкт «Цифровий архів фольклору Слобожанщини та Полтавщини». *Режим доступу*: <https://folklore.kh.ua/>
- Лук'янець, Г. (2000). Весілля в Ключниківці Миргородського району Полтавської області. Муравський шлях–2000: Матеріали фольклорно-етнографічної експедиції / Упор. Г. В. Лук'янець, М. П. Маслов, О. В. Коваль. Харків: Регіон-інформ, 2000. С. 5–63.
- Марчик, М. проєкт «Народні пісні України». *Режим доступу*: <https://folk-ukraine.com/about>

Цапун Раїса Володимирівна

заслужений діяч мистецтв України, доцент,
доцент кафедри музичного фольклору Інституту мистецтв
Рівненський державний гуманітарний університет
e-mail: tsapunraisa@gmail.com
м. Рівне, Україна

ВЕСНЯНІ ПІСНІ С. ЛЮХЧА САРНЕНСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація

Актуальність. *Із сивої давнини в слов'янських народів першим річним святом вважалася весна. В Україні це свято молодості народило могутній життєрадісний і барвистий, як сама весна, потік ліричної поезії та музичних творів, виконання яких було приуроченим саме до весняної пори року. Надзвичайно різноманітною є музична спадщина весняної календарної обрядовості Рівненської області (Західне Полісся).*

Мета – описати весняні пісні, що зберігаються у колективній пам'яті автентичних співаків села Люхча Сарненського району Рівненської області.

Висновки. *Нині на прихід весни реагують зовсім інакше як колись. Веснянки на теперішній час не відбуваються в такій традиційній системі, як колись. Багато веснянок вже втратили свої обрядові функції, ставши просто ліричними піснями. Найчастіше їх можуть заспівати лише люди похилого віку, дуже рідко – жінки та дівчата, які перейняли це від своїх бабусь. Багато веснянок залишилося не вивчених, не досліджених, і тому нам потрібно зберегти хоча б те, що залишилося.*

Ключові слова: село Люхча, Західне Полісся, весняні гуляння, фольклор, гагілки, ягілки.

Дискусії

У давнину твори, що виконувалися у весняний час, були своєрідними магічними замовляннями, спрямованими на те, щоб прискорити весняні переми: прикликати весну, прогнати зиму, виворожити урожайне літо, напроорокувати дівчатам і парубкам щасливого обрання пари і весілля. В різних місцевостях України такі пісні мали свої назви. Лише на Західній Україні таких назв було близько двадцяти, а в цілому на території України їх існує понад сорок. Це такі назви, як: гаївки, гагілки, ягілки. Окрім вказаних побутують і такі, як: володарки, рогульки, постові пісні, а в окремих селах – риндзівки та кріп. Рідше їх називають великодніми піснями чи зельманами.

На Західному Поліссі найуживанішою назвою була веснянка. Веснянки є надзвичайно енергетичним жанром музичного фольклору. Їх виконання підсилювалося десятками сильних людських голосів. Сюжети їх різноманітні: пісні про кохання, яким властиві багатство та різноманітність пісенної символіки, що робить ці твори неповторними з точки зору художньої цінності (образи птахів, калини – як символ дівочої вроди і чистого кохання; рути-м'яти – як символ краси й цнотливості дівчини; ромен-зілля – як символ вірності або ж розлуки; барвінку тощо).

Свою увагу зосереджу на календарно-обрядових піснях, а саме: веснянках поліського села Люхча, що у Сарненському районі Рівненської області. Село досить часто привертало увагу дослідників своєю унікальною культурою тому, що саме тут, із усіма самобутніми набутками поліської побутової та художньої культури найбільше збереглися співочі, танцювальні та музичні гуртові традиції. Унікальним репрезентатором їх виступає фольклорно-етнографічний ансамбль «Троян» та старожили села: Ольга Мисанець, Лідія Гаврильчук, Дмитро та Герасим Жабчики.

На основі зібраних матеріалів і наявних досліджень села Люхча можна вважати, що більшість із пісень весняного циклу має дуже давнє походження. На їхню архаїчність виказують такі головні прояви, що полягають в поєднанні пісень з іграми та танцями. У танках і хороводах молодь розбуджувала енергію, життєрадісний настрій. Окремі танцювальні рухи нагадували оранку, сівбу руками, поління, косіння тощо.

Мелодії веснянок дуже прості й невибагливі за змістом. Вони побудовані на багаторазовому повторенні однієї – двох поспівок у межах невеликого діапазону.

Весняні календарні пісні виконували тільки дівчата. Раннє виконання веснянок пов'язувалося з появою перших ознак весняного пробудження природи: проталин на снігу, свіжої зелені, прильоту перших птахів. Тоді дівчата вибігали на двір і починали співати веснянок. Традиційними місцями, де співалися веснянки, були береги рік і озер, вигони, підвищені місця, горби. Подекуди весняні пісні співали, сидячи на колодках, призьбах, лавках чи в хаті, або ж виконували, вилазячи на дерево. В пам'яті старожиливі села збереглися яскраві картини весняних хороводів: ходіння молоді сільськими вулицями довгими рядами, оживлений гомін і спів на сільських площах і вигонах, що не вгавав до пізнього вечора (Цапун, 2015).

Найраннішою, щодо часу виконання, є група закличних веснянок. Вони ще починаються в народі, як: «кликати», «виглядати» чи «гукати» весну, і сприймаються як звертання до весни, до істот та речей, що асоціюються з нею. У веснянці «Весна, весна, весняночко» до Весни звертаються як до живої істоти, просять її розбити «хмари сніговії, мости криго вії», посіяти «трави шовковії і квіти запашнії». Ця веснянка виконувалася у селі найпершою і з неї починалися весняні дівочі забави.

Дівчата, зібравшись на весняні гуляння, бралися за руки і водили колові танки, що імітували приліт птахів (текст тут і далі подається із збереженням місцевого діалекту):

*Ходіте, дівоньки, ходіте, рибоньки,
Льонку брать, льонку брать.
Поберіте рукавичи дай на свої білі ручки,
Льонку брать, льонку брать...*

Або ж:

*Да село, наше село, да чого невесело?
Старі баби погорбателі, молодічки погубателі.
А девочки да й замож пошлі.
Да й нікому вийти, да й село звеселіти...*

Присутність при цьому або й участь у виконанні веснянок хлопців, жінок старшого віку і навіть дітей, пояснюється втратою початкових функцій цього звичаю.

Поліщуки по-особливому опоетизовують прихід весни. Ось чому у піснях «Уже весна», «А в соловейка жінка маленька», «Ой на рожку, рожку», «На городі зайчики трублять» стільки мудрих звернень суто до неї, до весни, а також птахів, тварин, природи, аби швидше розбудилася земля, настало тепло і літечко.

Існує міф про те, що весну на крилах приносять птахи з вирію, і наші предки вірили, що в той час відкривається ключами небесна брама, через яку весна та весняні божества сходять на землю. З такими віруваннями пов'язана весняна гра «Явор». Веснянка співається у формі діалогу. Двоє виконавиць стають одна навпроти одної, імітуючи піднятими вгору руками чи протягненими хустками «ворота». Інші учасники гри намагаються пройти крізь «ворота». При цьому співають:

*Явор, явор, яворові люди,
Що ви тут робили?
- Ми робили моста
Для пана староста.
Тисяч коней пропускали,
А їдного затримали.
Перва капуста,
Друга пропуста.
Третя затримана,
Четверта дарована.*

Всі (речетативом): «Кого любиш?»

Одна: «Іванка».

Маємо зауважити, що у фольклорній традиції тема та символ мощення мостів є символом очікування. Мощення моста виражає очікування саме шлюбу, і отже, має зв'язок з давніми язичницькими уявленнями неба мостом.

У весняній грі «Подоляночка» оспівується образ дівчини із гаю. У цій веснянці зберігся елемент «оживлення» дівчини після довгого сну, ритуального вмивання і вибору подружки:

*Десь тут була подоляночка,
Десь тут була перепілочка...
Ой десь вона впала, до землі припала.
Личко не вмивала, бо води не мала.
Устань, устань, подоляночко,
Промий очки, як шкляночки...
Да возьмиса в боки, та пойди у скоки,
Пойди до Дунаю, бери дівку скраю,
Чи попову, чи дякову,
Чи надгрішну мужикову –
Котру хоч...*

До пізнього періоду творення належать і сатирично-гумористичні веснянки, у яких дівчата передражнюють хлопців. Дівчата співають, що:

*Девки ноги помилі, а хлопчики попилі,
Девки ноги полоскалі, а хлопчики похлебталі...*

Або ж :

*Що сидять девки за столом, а хлопчики под столом...
Що їдять девки піроги, а хлопчики рогалі...
Що їдять девки гусятину, а хлопчики жабу печену...*

Такими жартівливими веснянками – докорами поліські дівчата прагнули привернути до себе увагу парубків, щоб з ними у парі провести весну.

Серед весняних пісень відзначаються й такі, які пов'язані зі шлюбом:

Віл бутує – весну чує, девки плачут – замож хочут...

Або ж:

1. *А хто в нашім селі нежонатий ходить?*
Рефр. Стой дерево, на доліні половини кудраво.
2. *Нежонатий ходить молодий Толічок...*

У веснянці «Поставлю я свечу ясному місяцю» цікавим є рефрен «Да вода йде, да по каменю стиха йде», який повторюється після кожного куплету. З наукових джерел відомо, що вода тут набуває магічно-символічного значення. Весняно-літній обряд ритуального купання, обливання водою, є символом парування та згодою на шлюб.

У веснянках села Люхча зустрічається тема «кумування», от як бачимо у веснянці:

*Ой Марина да кума моя,
На городі да свиня твоя.
Нехай ріє да й заночує,
Бо солодкий коренець чує...*

У веснянці «Ой льонче, наш льонче» трійчастий барвінок символізує триєдність світу: сонце, місяць, вода; Тризуб як вияв триєдності світу: чоловік – жінка – діти; сонце – місяць – зоря.

Звичай «співати весну» мав у поліщуків значну тривалість у часі – від ранньої весни до Зелених свят. Весняний цикл завершувався прадавнім обрядом «Водіння стрели», який символізував перехід весни в літо:

1. *Ой стреліла стрела, да й посеред села.*
2. *Не попала вона не в яке дерево.*
3. *Да попала вона вдовіного сина.*
4. *Вдовіного сина да й у Васіленька.*
5. *Да й у Васіленька навпроти серденька.*
6. *Ой як прилетіло, да й три зозюленьки.*
7. *Дай три зозюленьки, да й всі три рабеньки.*
8. *Одна прилетіла – в головоньках сіла.*
9. *Друга прилетіла – над серденьком сіла.*
10. *Третя прилетіла – й у ніженьках сіла.*
11. *Ой, що в головоньках, то матьонка його.*
12. *Ой, що над серденьком, то сестриця його.*
13. *Ой, що й у ніженьках, то милая його.*
14. *Де матьонка плаче – тихий Дунай тече.*
15. *Де сестриця плаче – бистра річка тече.*
16. *А милая плаче од тижня до тижня.*
17. *Неділенька пройшла – мила гулять поїшла.*
18. *Й а друга минула – мила милого забула...*

Висновки

Нині на прихід весни реагують зовсім інакше як колись. Веснянки на теперішній час не відбуваються в такій традиційній системі, як колись. Багато веснянок вже втрапили свої обрядові функції, ставши просто ліричними піснями. Найчастіше їх можуть заспівати лише люди похилого віку, дуже рідко – жінки та дівчата, які перейняли це від своїх бабусь. Багато веснянок залишилося не вивчених, не досліджених, і тому нам потрібно зберегти хоча б те, що залишилося.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Експедиційні записи Раїси Цапун 1986, 1988, 1990, 1995 рр. від учасників фольклорного гурту «Троян» с. Люхча Сарненського р-ну Рівненської обл. (власний архів автора).
- Цапун Р. (1996). Запис і нотні транскрипції 45 творів. Етнокультура Волинського Полісся і Чорнобильська трагедія(курсив): У 2 ч.: Зб. наук. пр. Вип. 1. Ч. 1. Рівне. С. 212-233, 236-239, 248-254.
- Співає «Джерело»: Репертуарний збірник з традиційного гуртового та сольного співу. (1997). Запис (частково), транскрипції (частково) та впоряд. Р.В. Цапун. Рівне: РДІК. 104 с.
- Цапун, Р. (2015). З історії фольклорно-етнографічної експедиції у Сарненський р-н (1986р.). *Мистецька освіта та розвиток творчої особистості. Збірник наукових праць*. Волинські обереги. Вип. 1. Рівне, С. 282-293.
- Цапун, Р. (1990). Студії календарно-пісенної культури Полісся (за фольклорно-етнографічними матеріалами с. Люхча Сарненського р-ну): в зб. *тез республіканської науково-теоретичної конференції «Проблеми вивчення та пропаганди народної творчості як складової частини українського народу»*. Рівне. С. 105-107.